

ízlése is? Annak azonban, aki jó könyvekről akar megbízható véleményeket hallani, Babits módszere mondhat legtöbbit. Azt hisszük, nem túlozunk, ha a könyvön azért is örvendezünk, mert ez az első, amelyik mindenkép alkalmas arra, hogy a világirodalomnak az eddiginél szélesebb magyar közönséget neveljen. Vajjon, nem ép a tizenkettedik órában-e?

Baróti Dezső dr.

A tanítás problémái Budapest (1936.): Kir. Magyar Egyetemi Nyomda.
11. szám. Fischer Vilmos: **Az ének szerepe a modern nyelvek tanításában.**
12. szám. **Új magyar költők.**

Nem is tudjuk hirtelen, mit emeljünk ki *Fischer Vilmos* kitűnő tanulmányából, azt-e, hogy mindvégig a modern nyelvtudomány nálunk bizony még csak szűk körökben ismeretes eredményeinek figyelembevételével íródott, vagy pedig a szerző kitűnő pedagógiai érzékét? A kettő bizony nem mindig jár együtt.

A tanulmány a nyelvtudománynak azokon a jórészt újabb tételein alapszik, melyek a nyelv érzelmi, hangulati elemeit emelik ki. Alapgondolata az, hogy valamely nyelv tökéletes megtanulása nemcsak az egyes nyelvek mögött levő sajátos gondolkozásformáknak, hanem elsősorban a zenei elemeknek elsajátításán alapszik. Nem elég a jó-rossz szabályokba szorított nyelvtani elemek bemagolása, a hangzó beszéd törvényeit is ismerni, helyesebben érezni kell. Ennek éreztetésére legalkalmasabb az énekeltetés. Ha a tanuló idegen nyelvű dalokat énekel, könnyebben megtanulhatja azt, ami különben nagyon nehéz, a nyelvritmust, a hangsúlyt, a mondatmelódíát (ez a legnehezebb!) és fogalma lesz a szóhangulatról is. Ezenkívül megismerkedhetik az illető nép érzelmvilágával.

Fischer Vilmos példáit a német dalköltészetből veszi s ha tételei más nyelvek tanításánál is jól használhatók, úgy érezzük, a tanulmány nem is juthatott másnak eszébe, mint annak, aki szereti a német *Liedeket*. A polgári iskolában, hol a német irodalom remekeit még alig lehet tárgyalni, az ifjúságnak különben is többeztmondó dalok különösen alkalmasak lehetnek arra, hogy valamit megsejtessenek a német szellemből és talán arra is, hogy az igazi magyar zenét ezután ne tévesszék össze a nagy német muzsika magyaros köntösbe bújtatott selejtes utánzataival.

Az énekeltetés gyakorlati megoldását a tanulmány írója úgy képzei, hogy például (a középiskola) második osztályában heti öt órából egyet erre lehetne fordítani s minden óra utolsó öt percét ezzel lehetne kitölteni. A tanár felolvasná a szöveget, azután felolvastatná egy osztállyal s utána énekelnének.

A tanulmány alapgondolatát a nyelv érzelmi, hangulati elemeinek pedagógiai célú felismerését nem győzzük eléggé dicsérni. A magyar nyelvtudomány különben még csak kevesett foglalkozott a nyelv hangulati kérdésével, (említsük meg itt Zolnai Béla alapvető munkáit) és így tanáraink különös okulással olvashatják el ezt a minden sorában gondolatébresztő tanulmányt.

A Tanítás Problémáinak újabb kötete az Arany János-utáni magyar lírát hozza közelebb az iskolához. Az anthológiák mindig nagy szerepet töltenek be az ifjúság életében. Teljes kiadást olvasni már az érettebb évek studiuma, s

bizonyára valamennyien egy-egy anthológián keresztül ismerkedtünk a lírával, költőket ennek *arányai* után fedeztünk fel, vagy ejtettünk el, már csak azért is, mert teljes kiadáshoz ritkán jutottunk. Akik tehát anthológiát szerkesztenek az ifjúságnak, súlyos és felelősségteljes munkát végeznek, sokban függ tőlük, hogy fiatal fiúk és leánykák, akiknek a vers jóval többet jelent, mint a felnőtteknek, remekművekkel társalkodnak-e, avagy rossz versek veszik el kedvüket a magas irodalomtól örökre. Ezért nem lehetünk sohasem elég szigorúak az ifjúságnak szánt anthológiák megítélésében, tartozunk ezzel a sorozat szerkesztőjének, aki maga is jól tudja, hogy egy tökéletes anthologia összeállítása csak többek munkája lehet.

Legtöbb kifogásunk a kötet aránytalan beosztása ellen van. Hogy Vajda János és Ady Endre csak hat-hat verset kaptak, ugyanakkor, amikor Kozma Andor, Szabolcska Mihály és Palágyi Lajos nyolc-nyolc verssel szerepelnek, azt semmiféle indokolás sem mentheti, még a kiadók közismert meg-nem-értésére való hivatkozás sem. Vajdát különben hat vers is jellemezheti, ha azt a hatot jól válogatjuk össze. A Liszt Ferenchez írott gyöngye verset, amelyik *szinte semmit sem árul el a nagy költőből*, nyugodtan el lehetett volna hagyni, viszont a *Harminc év múlva* címűnek nem szabadna hiányoznia. Ady bemutatása még rosszabb, nem is a legszebb darabjaival szerepel és különösen meglepett az, hogy vívódó magyarsága egyáltalán nem tűnik elő a közölt versekből. Ezzel szemben Reviczky Gyula és Komjáthy Jenő (akiket ma már távolról sem tartunk olyan nagy költőknek, mint azok, kik verseiken nőttek fel) túlságos szeretettel vannak összeválogatva, különösen Komjáthy, aki mellé a pesszimista líra jeles előfutárját, Dömötör Jánost is odatettük volna. Azt sem tudjuk, hogy miért közöltek olyan sokat a századeleji költők megfakult verseiből. Farkas Imrét és Londesz Eleket egyáltalán nem lett volna szabad felvenni. — Vargha Gyula versei szerencsés kézzel vannak kiválogatva, a *Nyugat* költője már kevésbé. Az aránytalanságot már említettük. De Kaffka Margitnál ismét erősen eszünkbe jut, két versét nagyon keveseljük. Kosztolányitól sok van a *Szegény kis gyermek panaszaiból*, az újabbak közül mindenestre bevettük volna a *Hajnali részegséget*. A fiatalabbak összeválogatása szerencsésebb, de Nagy Zoltán, Nadányi Zoltán és Gulyás Pál érdemeiken felül szerepelnek, még ennél is megbocsájthatatlanabb hiba, hogy József Attila teljesen kimaradt. Boross Sándor közölt *négy* verse egy közepesigényű folyóirat mértékét sem üti meg. Helyette inkább a legfiatalabbakat vettük volna fel.

A kötetet Juhász Géza levele fejezi be. Levélnek túlságosan is tudós, áttekintésnek nagyon vázlatos. Modoros stílusa is bosszantott, az a tárgyi tévedése méginkább, hogy a konzervatívok az *impresszionisták*. Minek nevezi akkor pl. a „modern” Kosztolányit, Juhász Gyulát és Kemény Simont, akiknek a kötetben közölt verseinek jórésze az impresszionizmus iskolapéldája. A könyv végén levő bibliographia, nem lévén teljes, alig használ valamit. Maga az anthologia azonban hibái mellett is hasznos, még így is egy kis könyvtárt pótol és az eddigiekhez képest nagy haladást jelent, különösen azzal, hogy az iskolákba is eljuttathatja a legújabb költőinket. Szeretnénk hamarosan látni második, *javított* kiadását.

Baróti Dezső dr.